Komunikacja szeregowa i symulacja komunikacji

Bogdan Kreczmer

bogdan.kreczmer@pwr.wroc.pl

Katedra Cybernetyki i Robotyki Wydziału Elektroniki, Fotoniki i Mikrosystemów Politechnika Wrocławska

Kurs: Wizualizacja danych sensorycznych

Copyright©2022 Bogdan Kreczmer

Niniejszy dokument zawiera materiały do wykładu dotyczącego programowania obiektowego. Jest on udostępniony pod warunkiem wykorzystania wyłącznie do własnych prywatnych potrzeb i może on być kopiowany wyłącznie w całości, razem z niniejszą stroną tytułową.

Niniejsza prezentacja została wykonana przy użyciu systemu składu La oraz stylu beamer, którego autorem jest Till Tantau.

Strona domowa projektu Beamer:

http://latex-beamer.sourceforge.net

termios

termios – definiuje API Unix dla terminalowych urządzeń I/O. został on wprowadzony w ramach standardu POSIX.

Przed wprowadzeniem POSIX parametry transmisji do urządzeń terminalowych były obsługiwane poprzez funkcję **ioctl()**.

Struktura termios

```
struct termios {
  tcflag_t c_iflag;    /* input specific flags (bitmask) */
  tcflag_t c_oflag;    /* output specific flags (bitmask) */
  tcflag_t c_cflag;    /* control flags (bitmask) */
  tcflag_t c_lflag;    /* local flags (bitmask) */
  cc_t   c_cc[NCCS];    /* special characters */
};
```

Znaki specjalne

```
/* Ctrl-c */
termios set.c cc[VINTR]
                           = 0:
                                  /* Ctrl-\ */
termios_set.c_cc[VQUIT]
                           = 0:
termios_set.c_cc[VERASE]
                                  /* del */
                           = 0:
termios_set.c_cc[VKILL]
                           = 0;
                                  /* @ */
termios_set.c_cc[VEOF]
                           = 0:
                                  /* Ctrl-d */
termios set.c cc[VTIME]
                           = 0:
                                  /* będzie używany wewnętrzny stoper */
termios_set.c_cc[VMIN]
                           = 1;
                                  /* czyta gdy jest co najmniej 1 znak */
termios set.c cc[VSWTC]
                           = 0:
                                  /* '\0' */
termios set.c cc[VSTART]
                                  /* Ctrl-q */
                           = 0:
termios_set.c_cc[VSTOP]
                           = 0:
                                  /* Ctrl-s */
termios set.c cc[VSUSP]
                                  /* Ctrl-z */
                           = 0:
termios_set.c_cc[VEOL]
                           = 0:
                                  /* '\0' */
                                  /* Ctrl-r */
termios_set.c_cc[VREPRINT]
                           = 0:
termios set.c cc[VDISCARD]
                                  /* Ctrl-u */
                           = 0:
termios_set.c_cc[VWERASE]
                           = 0:
                                  /* Ctrl-w */
termios_set.c_cc[VLNEXT]
                                  /* Ctrl-v */
                           = 0:
termios set.c cc[VEOL2]
                                  /* '\0' */
                           = 0:
```

Otwieranie portu komunikacji szeregowej

```
int DeskPortu;
if ((DeskPortu = open("/dev/ttyUSB0",O_RDWR | O_NONBLOCK)) < 0) {
    cerr << ":(_Blad_otwarcia_portu_USB0" << endl;
    return false;
}
...</pre>
```

Ustawianie parametrów

```
bool SetTransParam( int
                                          PortDesc.
                    speed_t
                                          BRate = B115200.
                    Type4Parity
                                          Parity = P_None
                                          CSize = CS8
                    int
  struct termios
                   TransParam:
 TransParam.c_iflag = IGNBRK \mid (Parity != P_None ? INPCK : 0);
 TransParam.c_oflag = NL0 | CR0 | FF0;
 TransParam.c_cflag = CSize | CREAD
      (Parity != P_None ? PARENB : 0)
      (Parity == P_Odd ? PARODD : 0) | CLOCAL
      (Parity = P_Mark ? CMSPAR : 0);
 TransParam.c_lflag = NOFLSH;
 for (int i=0; i < NCCS; ++i) TransParam.c_cc[i] = 0;
  cfsetispeed(&TransParam, BRate);
  cfsetospeed(&TransParam, BRate);
  tcflush (PortDesc, TCIFLUSH);
  return tcsetattr(PortDesc,TCSANOW,&TransParam) == 0;
```

Kontrola spójności danych

CRC (Cyclic Redundancy Check)

Blok danych można zabezpieczyć dodatkową wartością, która pozwala wykrycie ewentualnych błędów transmisji. Należy pamiętać, że tego typu zabezpieczenie jest odwzorowanie *na*. Oznacza to, że różnym blokom danych może odpowiadać ta sama wartość.

W najprostszym ujęciu wartość CRC jest resztą z dzielenia przez pewien wielomian. Wielkość i rodzaj wielomianu zależą od wielkości bloku danych i spodziewanych błędów, które mają być wykryte.

Ramka danych dla Ethernet: IEEE 802.3

Kontrola spójności danych – trochę teorii

CRC (Cyclic Redundancy Check)

Metoda wyliczania CRC jest oparta na teorii cyklicznych kodów korygujących błędy. Idea dodawania wartości kontrolnej o stałej długości została zaproponowana przez W. Wesley Peterson w 1961.

Operacje dzielenia wielomianów realizuje się w oparciu o teorię ciał skończonego rzędu (ciało Galois).

Sumę kontrolną w tym podejściu definiuje się jako n-bitowy cykliczny kod nadmiarowy (n-bitowy CRC), która jest resztę z dzielenia ciągu danych przez (n+1)-bitowy dzielnik CRC nazywany wielomianem CRC.

Ramka danych dla Ethernet: IEEE 802.3

Kontrola spójności danych

CRC-N

Wielkość najczęściej stosowanych wielomianów:

- 9-bitowy → CRC-8,
- 17-bitowy \rightarrow CRC-16,
- 33-bitowy \rightarrow CRC-32,
- 65-bitowy → CRC-64,

Ramka danych dla Ethernet: IEEE 802.3

111010 : 110

```
1 <- Na pozycji odpowiadającej przesunięciu wpisujemy 1
-----
111010 : 110
110 <- Dzielnik przesuwamy do lewej skrajnej pozycji
```

```
1
```

```
111010 : 110 = 1011

1011

* 110
```

```
111010 : 110 = 1011

1011

* 110

-----

1011

1011

=-----
```

```
111010 : 110 = 1011

1011
* 110
-----
1011
1011
=----
11
```

```
111010 : 110 = 1011

1011
* 110
-----
1011
1011
=----
11101
```

```
111010 : 110 = 1011

1011
* 110
-----
1011
1011
------
111010 <- Końcowy wynik
```

Dzielenie z resztą (w arytmetyce XOR)

111010+1 : 110

Dzielenie z resztą (w arytmetyce XOR)

111011 : 110

```
1011
------
111011 : 110
110000
1011
1100
111
110
1 <- Reszta
```

```
1011
-----
11101100 : 110 <- Resztę wyznaczamy dla liczby rozszerzonej o 2 zera
110000
1011
1100
111
110
```

Ogólnie ilość dopisywanych zer odpowiada stopniowi wielomianu będącego dzielnikiem. W tym przypadku jest to stopień drugi, tzn.

$$1 \cdot 2^2 + 1 \cdot 2^1 + 0 \cdot 2^0$$

100

```
1011
-----
11101100 : 110
110000
1011
1100
111
110
100
110
<- Przepisujemy dzielnik i przesuwamy o DWIE pozycje w prawo i wykonujemy operację XOR
```

Dzielenie z resztą (w arytmetyce XOR)

```
101100
-----

11101100 : 110

110000

1011

1100

111

110

100

110

10 <- To jest reszta z dzielenia
```

```
11101100 : 110 = 101101 (reszta: 10)

101101
(xor) * 110
-----
101101 101101*100 { (2^5+2^3+2^2+2^0)*2^3 }
(xor) + 101101 101101*10 { (2^5+2^3+2^2+2^0)*2^2 }
========
11101110 <- Wynik bez uwzględnienia reszty
```

```
11101100 : 110 = 101101 (reszta: 10)
        101101
(xor) *
       110
                   101101*100 { (2^5+2^3+2^2+2^0)*2^3 }
      101101
(xor) + 101101
                   101101*10 { (2^5+2^3+2^2+2^0)*2^2 }
      11101110
                   <- Wynik bez uwzględnienia reszty</p>
(xor) +
            10
                   <- Dodajemy resztę
     ========
      11101100
                   <- Końcowy wynik
```

Przykładowa implementacja CRC8

Ogólna idea

W dalszej części przedstawione są dwie główne funkcje, które implementują obliczanie CRC8. Są to: CRC8_SingleByte(.) i CRC8_DataArray.

Implementują one niemal wprost procedurę dzielenia z tą różnicą, że w procesie dzielenia przesuwana jest dzielna, a nie dzielnik.

Funkcja CRC8_SingleByte(.) realizuje operację dzielenia starszego bajtu dwubajtowego słowa. W efekcie tej operacji młodszy bajt zostaje przesunięty w miejsce starszego.

Funkcja CRC8_DataArray powoduje użycie funkcji CRC8_SingleByte(.) sukcesywnie do każdego bajtu danej sekwencji bajtów.

Przedstawiony przykład jest najprostszy, ale też najmniej efektywny. Niemniej w zupełności wystarczy, gdy zależności czasowe nie są bardzo krytyczne.

Przykładowa implementacja CRC8

```
typedef unsigned char byte;
...
byte CRC8_SingleByte(byte CRC_prev, byte Data)
{
...
}
```

```
byte CRC8_DataArray(byte *pData, byte Len)
{
  unsigned int Data2 = pData[0] << 8;

  for (unsigned int Idx = 1; Idx < Len; ++Idx) {
    Data2 |= pData[Idx];
    Data2 = CRC8_SingleByte(Data2);
  }
  Data2 = CRC8_SingleByte(Data2);

  return static_cast < byte > (Data2 >> 8);
}
```

Przykładowa implementacja CRC8

```
typedef unsigned char byte;
#define POLYNOMIAL_9 0x0161

unsigned int CRC8_SingleByte(unsigned int Data2)
{
  unsigned int Poly = (POLYNOMIAL_9 << 8);

  for ( byte Idx = 0; Idx < 8; ++Idx) {
     Data2 <<= 1;
     if ( ( Data2 & 0x10000 ) != 0 ) Data2 ^= Poly;
  }
  return Data2;
}</pre>
```

```
byte CRC8_DataArray(byte *pData, byte Len)
{
    ...
}
```

Tylko wtedy gdy sizeof(int) > 2

Przykładowa implementacja CRC8

```
typedef unsigned char byte;
#define POLYNOMIAL_9 0x0161

unsigned int CRC8_SingleByte(unsigned int Data2)
{
  unsigned int Poly = (POLYNOMIAL_9 << 7);

  for ( byte Idx = 0; Idx < 8; ++Idx) {
     if ( Data2 & 0x8000 ) != 0 ) Data2 ^= Poly;
     Data2 <<= 1;
  }
  return Data2;
}</pre>
```

```
byte CRC8_DataArray(byte *pData, byte Len)
{
    ...
}

Tylko wtedy gdy sizeof(int) >= 2
    np. dla 16-bitowego mikrokontrolera.
```

```
Dla uproszczenia przykładu przyjmijmy, że mamy skrócone bajty do 4 bitów.
```

```
Zamiast CRC-8 będziemy liczyć CRC-4 Wielomian CRC: 11011
Przesyłana informacja dla której
trzeba obliczyć CRC to: 1010 0100 1001 0110
```

Traktujemy całość jako jedną liczbę i dopisujemy 4 zera (ilość zer równy jest stopniowi wielomianu). Trzeba więc obliczyć resztę z dzielenia:

```
1010 0100 1001 0110 0000 : 11011
```

Działanie funkcji CRC8_SingleByte zostanie wyjaśnione na przykładzie analogicznej funkcji CRC4_SingleByte().

```
#define POLYNOMIAL.5 0x01B
unsigned int CRC4_SingleByte(unsigned int Data2)
{
unsigned int Poly = (POLYNOMIAL.5 << 3);

for ( byte Idx = 0; Idx < 4; ++Idx) {
    if ( Data2 & 0x80 ) != 0 ) Data2 ^= Poly;
    Data2 <<= 1;
}
return Data2;
}</pre>
```

Działanie tej funkcji realizuje procedurę dzielenia z tą różnicą, że przesuwa dzielną zamiast dzielnik w tradycyjnym pisemnym dzieleniu.

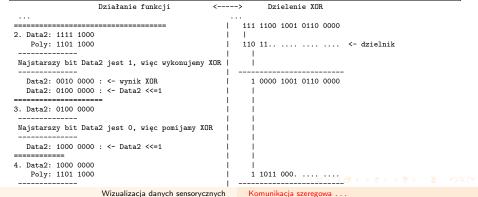


```
unsigned int CRC4_SingleByte(unsigned int Data2)
 unsigned int Poly = (POLYNOMIAL_5 << 3);</pre>
 for (byte Idx = 0; Idx < 4; ++Idx) {
     if ( ( Data2 & 0 \times 80 ) != 0 ) Data2 \hat{} Poly;
     Data2 <<= 1:
 return Data2:
```

```
Przed pierwszym wywołaniem do parametru Data2 wpisywane są dwa pierwsze "bajty" transmitowanego
ciagu, czyli: 1010 0100
                   Działanie funkcji <---->
                                                  Dzielenie XOR
Poniżej kolejne iteracje petli for
                                        | W miejsce kropek są zera. Dla przejrzystości zapisu oznaczono
Koleine iteracie:
                                         l je kropkami zamiast w ogóle pominać, jak w pisemnym dzieleniu.
                                         +----+ 1010 0100 1001 0110 0000 : 11011
1. Data2: 1010 0100
                                                  1101 1000 .... <- dzielnik
    Poly: 1101 1000
Najstarszy bit Data2 jest 1, więc wykonujemy XOR |
 -----
  Data2: 0111 1100 : <- wvnik XOR
                                                   111 1100 1001 0110 0000
  Data2: 1111 1000 : <- Data2 <<=1
2. Data2: 1111 1000
   Polv: 1101 1000
                                                   110 11 <- dzielnik
Najstarszy bit Data2 jest 1, więc wykonujemy XOR |
                                                    Komunikacja szeregowa . . .
```

```
unsigned int CRC4_SingleByte(unsigned int Data2)
{
unsigned int Poly = (POLYNOMIAL_5 << 3);

for ( byte Idx = 0; Idx < 4; ++Idx) {
    if ( ( Data2 & 0x80 ) != 0 ) Data2 ^= Poly;
    Data2 <<= 1;
}
return Data2;
}</pre>
```



```
unsigned int CRC4_SingleByte(unsigned int Data2)
{
unsigned int Poly = (POLYNOMIAL_5 << 3);

for ( byte Idx = 0; Idx < 4; ++Idx) {
    if ( ( Data2 & 0x80 ) != 0 ) Data2 ^= Poly;
    Data2 <<= 1;
}
return Data2;
}</pre>
```

W tym miejscu kończy się działanie pętli for i ostatnia wartość Data2 jest zwracana. Następnie do młodszego bajtu wpisywany jest kolejny bajt komunikatu i funkcja jest ponownie wywoływana tym razem dla wartości: 1011 1001

Po wykonaniu tej sekwencji kroków dla całego komunikatu otrzymujemy resztę równą: 1110

CRC – ciekawe artykuły

Cykl arytkułów

Autor: Jarosław Doliński

- CRC doda Ci pewności, część 1, Elektronika Praktyczna, 1/2003 https://ep.com.pl/files/4641.pdf
- CRC doda Ci pewności, część 2, Elektronika Praktyczna, 2/2003 https://ep.com.pl/files/4656.pdf
- CRC doda Ci pewności, część 3, Elektronika Praktyczna, 3/2003 https://ep.com.pl/files/4681.pdf
- CRC doda Ci pewności, część 4, Elektronika Praktyczna, 4/2003 https://ep.com.pl/files/4724.pdf
- CRC doda Ci pewności, część 5, Elektronika Praktyczna, 5/2003 https://ep.com.pl/files/4730.pdf

Artykuły zawierają opis szybkich algorytmów opartych na tablicach, jak też znaczenia ogólnych parametrów dla tego typu metod.

Przykład definicji ramki danych

Założenia

- Transmisja jest znakowa.
- Nagłówkiem ramki jest znak 'X'.
- Ramka nie ma określonej ilości znaków.
- Terminatorem ramki jest sekwencja <CR><LF>.
- Wartości liczbowe zapisywane są w systemie dziesiętnym.
- Separatorem jest znak spacji.
- Ostatnią wartością jest CRC8 i zapisywana jest w notacji heksadecymalnej.

Przykład parsowania ramki

Przykład zawartości ramki bez <CR><LF>

X 147 45281 FC

Najważniejsze cechy

Pseudoterminal (skróty *pseudotty* lub *PTY*) jest parą urządzeń wirtualnych. Jedno z nich pełni rolę urządzenia podrzędnego (*slave*), drugie zaś jest urządzeniem nadrzędnym *master*.

Slave emuluje zwykły terminal znakowy. Pozwala więc odczytać wprowadzone do niego teksty i reaguje na sekwencje sterujące. Umożliwia też wprowadzanie tekstów.

Master dostarcza narzędzi, które pozwalają kontrolować slave przez proces emulatora terminala.

Zadania procesu emulatora terminala:

- interakcja z użytkownikiem,
- wprowadzenie tekstu do mastera i dostarczenie go powłoce (np. bash) poprzez slave'a, z którym połączona jest powłoka,
- czytanie tekstu z wyjścia mastera i pokazanie go użytkownikowi.

Interefejsy programistyczne

Przykłady użycia pseudoterminala

- Sesja z terminalem tekstowym
- Otwarcie okienka graficznego z terminalem w środowisku graficznym
- Zdalna sesja tekstowa poprzez ssh

Dla pseudoterminali ukształtowały się dwa główne interfejsy programistyczne. Wywodzą się one z systemów:

- BSD (Berkeley Software Distribution) odmiana Uniksa bazująca na stworzonych w Kalifornijskim Uniwersytecie Berkeley rozszerzaniach wersji systemu opracowanego przez firmę AT&T.
- System V wersja systemu UNIX rozwijana w Bell Labs firmy AT&T. Nazwę System V używa się od wersji Uniksa wydawanych przez AT&T od 1983.

Pseudoterminale w Linuksie

Systemy nazewnictwa i interfejsy w systemach Uniksowych są znormalizowane normami takimi jak UNIX 95, UNIX 98, UNIX 03, UNIX V7. Nowsze normy oparte są na normach POSIX.

Systemy uniksopodobne, takie jak Linux nie spełniają w pełni żadnej z tych norm. Domyślnie też nie są instalowane wszystkie narzędzia zdefiniowane przez normę POSIX.

W systemach linuksowych wykorzystywany jest interfejs pseudoterminali zdefiniowany w ramach normy UNIX 98 oraz późniejszych. Te normy nie ograniczają ilość pseudoterminali.

Tworzenie pseudoterminala na poziomie powłoki

Tworzenie powiązanych pseudoterminali

Przykład tworzenia pseudoterminala na poziomie powłoki. Do utworzenia powiązanych ze sobą dwóch pseudoterminali można wykorzystać program socat.

```
jkowalsk@linux> socat -d -d pty,raw,echo=0 pty,raw,echo=0 2018/05/03 16:21:49 socat[17186] N PTY is /dev/pts/5 2018/05/03 16:21:49 socat[17186] N PTY is /dev/pts/6 2018/05/03 16:21:49 socat[17186] N starting data transfer loop with FDs [5,5] and [7,7]
```

W okienkach terminali tekstowych możemy przetestować komunikację w następujący sposób:

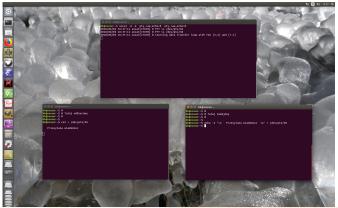
```
cat < /dev/pts/5
```

```
echo "Test" > /dev/pts/6
```


Tworzenie pseudoterminala na poziomie powłoki

Wzajemną komunikację między pseudoterminalami można przetestować na poziomie powłoki, tak jak to jest pokazane poniżej. Można też odwoływać się do nich na poziomie programu, tak jak do normalnego portu szeregowego. W tym celu można użyć poleceń z pakietu termios lub klasy QSerialPort.

Wizualizacja danych sensorycznych

Przykłady użycia pseudoterminala

Kluczowym urządzeniem wirtualnym jest *pseudo-terminal master multiplexer* (/dev/ptmx). Utworzenie pseudoterminala składa się z następujących kroków:

 Wykonana zostaje operacja otwarcia urządzenia wirtualnego /dev/ptmx. Powoduje to zwrócenie deskryptora pliku do węzła master.
 O_RDWR – otwarcie w trybie czytania i zapisu,

O_NOCTTY – nie będzie procesem sterującym terminalem.

```
int fd = open("/dev/ptmx", O.RDWR | O.NOCTTY);
if (fd == -1) {
    std::cerr << "error_opening_file" << std::endl;
    return -1;
}

grantpt(fd);
unlockpt(fd);
char* pts_name = ptsname(fd);
std::cout << "ptsname:_" << pts_name << std::endl;</pre>
```

Przykłady użycia pseudoterminala

 Zostaje utworzone wirtualne urządzenie slave /dev/pts/N, które jest skojarzone z utworzonym węzłem master.

```
int fd = open("/dev/ptmx", O.RDWR | O.NOCTTY);
if (fd == -1) {
        std::cerr << "error_opening_file" << std::endl;
        return -1;
}

grantpt(fd);
unlockpt(fd);

char* pts_name = ptsname(fd);
std::cout << "ptsname:_" << pts_name << std::endl;</pre>
```

Przykłady użycia pseudoterminala

 Funkcja grantpt zmienia tryb dostępu i właściciela urządzenia slave będącego składnikiem pseudoterminala. Właścicielem staje się użytkownik, do którego należy dany proces. Tryb dostępu zostaje ustawiony na crw-w----.

```
int fd = open("/dev/ptmx", O_RDWR | O_NOCTTY);
if (fd == -1) {
        std::cerr << "error_opening_file" << std::endl;
        return -1;
}

grantpt(fd);
unlockpt(fd);

char* pts_name = ptsname(fd);
std::cout << "ptsname:_" << pts_name << std::endl;</pre>
```

Przykłady użycia pseudoterminala

 Funkcja unlockpt odblokowuje urządzenie slave pseudoterminala odpowiadającego deskryptorowi fd.

```
int fd = open("/dev/ptmx", O.RDWR | O.NOCTTY);
if (fd == -1) {
        std::cerr << "error_opening_file" << std::endl;
        return -1;
}

grantpt(fd);
unlockpt(fd);

char* pts_name = ptsname(fd);
std::cout << "ptsname:_" << pts_name << std::endl;</pre>
```

Przykłady użycia pseudoterminala

 Funkcja ptsname zwraca nazwę urządzenie slave pseudoterminala odpowiadającego deskryptorowi fd.

```
int fd = open("/dev/ptmx", O.RDWR | O.NOCTTY);
if (fd == -1) {
        std::cerr << "Error_opening_file" << std::endl;
        return -1;
}

grantpt(fd);
unlockpt(fd);

char* pts_name = ptsname(fd);
std::cout << "ptsname:_" << pts_name << std::endl;</pre>
```

Przykłady użycia pseudoterminala

 W drugim programie można już otworzyć w sposób standardowy komunikację z aplikacją poprzez podane urządzenie. W tym przykładzie było to: /dev/pts/20

```
int fd = open("/dev/pts/20", O.RDWR | O.NOCTTY);
if (fd == -1) {
    std::cerr << "Error_opening_file" << std::endl;
    return -1;
}
const char *sNapis =" _Czesc_swiecie_\r\n";
write(fd, sNapis, strlen(sNapis));</pre>
```

Koniec prezentacji Dziękuję za uwagę